

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Davida Hipšra a soudců Mgr. Lenky Krupičkové a JUDr. Tomáše Foltase v právní věci žalobkyně: **Regionální rada regionu soudržnosti Severozápad**, se sídlem Berní 2261/1, Ústí nad Labem, zastoupena Mgr. Jiřím Schüllerem, advokátem se sídlem U Sluncové 666/12a, Praha, proti žalovanému: **Ministerstvo financí ČR**, se sídlem Letenská 525/15, Praha, **za účasti** osoby zúčastněné na řízení: Statutární město Chomutov, se sídlem Zborovská 4602, Chomutov, v řízení o námitce podjatosti vznesené žalobkyní ve věci vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 6 A 74/2016,

t a k t o :

Soudkyně Městského soudu v Praze JUDr. Karla Cháberová **n e n í** vyloučena z projednávání a rozhodování věci vedené u tohoto soudu pod sp. zn. 6 A 74/2016.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobkyně se žalobou podanou u Městského soudu v Praze (dále též „městský soud“) domáhá zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 2. 2016, č. j. MF-47284/2014/1203-17, kterým žalovaný rozhodl o návrhu na rozhodnutí sporu z veřejnoprávní smlouvy tak, že je žalobkyně povinna zaplatit Statutárnímu městu Chomutov částku ve výši 677 224,74 Kč s 8,05% úrokem z prodlení od 21. 12. 2013 do zaplacení.

[2] Městský soud nařídil ve věci jednání na 9. 3. 2020, předvolání bylo zástupci žalobkyně doručeno dne 7. 2. 2020. Dne 4. 3. 2020 doručil zástupce žalobkyně městskému soudu žádost o odročení jednání z důvodu jarních prázdnin a virového onemocnění zástupce žalobkyně. Dle záznamu založeného na č. l. 46 soudního spisu telefonovala předsedkyně senátu téhož dne do advokátní kanceláře, aby si vyžádala doplnění žádosti, neboť jarní prázdniny v Praze již proběhly a onemocnění zástupce nebylo doloženo. Pracovnice advokátní kanceláře předsedkyni senátu sdělila, že ji se zástupcem žalobkyně nemůže spojit, neboť má jednání s klienty. Předsedkyně senátu ji požádala, aby jí zástupce po skončení tohoto jednání zavolal zpět. Poté městský soud vyzval žalobkyni přípisem ze dne 5. 3. 2020 k doložení potvrzení lékaře o onemocnění zástupce žalobkyně. Na tuto výzvu reagoval zástupce žalobkyně téhož dne opakovanou žádostí o odročení jednání. Uvedl v ní, že nerozumí požadavku soudu, neboť otázka jeho zdravotního stavu není předmětem řízení. Přislíbil zaslání potvrzení o doporučení lékaře poté, co jej lékař vystaví. Dále soud vyzval, aby nesnižoval důstojnost advokáta a nezasahoval nepřiměřeně do jeho soukromí. Uvedl, že má za to, že se jedná o projev podjatosti soudkyně, která naprosto nepřístojně útočila na advokátní stav, soukromí a další osobní záležitosti advokáta.

[3] Dne 9. 3. 2020 se v uvedené věci konalo ústní jednání, před jehož zahájením zástupce žalobkyně vznesl námitku podjatosti předsedkyně senátu JUDr. Karly Cháberové. Jako důvod podjatosti označil události, které se odehrály v souvislosti s vyřizováním jeho žádosti o odročení jednání ze dne 4. 3. 2020. Zdůraznil, že o odročení jednání žádal z objektivních důvodů, nikoliv bezdůvodně. Dle jeho názoru došlo postupem soudkyně, která zavolala do advokátní kanceláře a zjišťovala, zda je skutečně nemocen, ke snížení důstojnosti advokátního stavu a k dotčení členů jeho rodiny. Není povinen komukoliv vysvětlovat, kdy mají jeho děti prázdniny. Pokud měl soud pochybnosti o důvodech žádosti o odročení jednání, mohl jej vyzvat k doložení jeho tvrzení datovou schránkou, nikoliv telefonicky. Žádost o předložení lékařské zprávy považuje za nemístnou, neboť se jednalo o běžné respirační onemocnění, u něhož lékaře běžně nenavštěvuje, natož v současné situaci. Nadto se měla soudkyně po telefonu vyjádřit, že „lže jako malý kluk“.

[4] Předsedkyně senátu JUDr. Karla Cháberová k námitce prohlásila, že nemá žádný vztah k věci, k účastníkům ani k jejich zástupcům, který by mohl vzbuzovat pochybnosti o její podjatosti.

[5] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že námitka podjatosti není důvodná.

[6] Podle § 8 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále též „s. ř. s.“) jsou soudci vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.

[7] Garance toho, aby ve věci rozhodoval nezávislý a nestranný soudce, patří mezi integrální součásti práva na spravedlivý proces podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Nestrannost soudce je jedním z hlavních předpokladů spravedlivého rozhodování a jednou z hlavních premis důvěry občanů a jiných subjektů v právo a právní stát (čl. 1 odst. 1 Ústavy České republiky). Nestrannost soudce je především subjektivní kategorií, vyjadřující vnitřní psychický vztah soudce k projednávané věci v širším smyslu (zahrnuje vztah k předmětu řízení, účastníkům řízení, jejich zástupcům). Pouze takto úzce pojímaná kategorie nestrannosti soudce by však v praxi stěžejně nalezla uplatnění vzhledem k obtížné objektivní přezkoumatelnosti vnitřního rozpoložení soudce. Kategorii nestrannosti je proto třeba vnímat širě, tedy i v rovině objektivní. Za objektivní ovšem nelze považovat to, jak se nestrannost soudce pouze subjektivně jeví vnějšímu pozorovateli (účastníkovi řízení), nýbrž to, zda reálně neexistují okolnosti, které by mohly objektivně vést k legitimním pochybnostem o tom, že soudce má k věci určitý, nikoliv nezaujatý vztah. Subjektivní hledisko účastníků řízení o podjatosti může být podnětem k jejímu zkoumání; rozhodování o této otázce se však musí dít výlučně na základě hlediska objektivního (shodně též nález Ústavního soudu ze dne 27. 10. 2004, sp. zn. I. ÚS 370/04).

[8] Rozhodnutí o vyloučení soudce z důvodů uvedených v § 8 s. ř. s. představuje výjimku z ústavní zásady, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Tak jak zákon tuto příslušnost stanovil, je tato zásadně dána, a postup, kterým je věc odnímána příslušnému soudci a přikázána soudci jinému, je nutno chápat jako postup výjimečný. Vzhledem k tomu lze vyloučit soudce z projednávání a rozhodnutí přidělené věci jen z opravdu závažných důvodů, které mu reálně brání rozhodnout v souladu se zákonem nezaujatě a spravedlivě.

pokračování

[9] Reálné pochybnosti o podjatosti namítaného soudce tak s ohledem na výše uvedené může vyvolat pouze konkrétní tvrzení žalobce týkající se vztahu soudce k projednávané věci, jejím účastníkům či zástupcům. Pro úsudek o podjatosti soudce a nemožnosti rozhodnout v důsledku toho nestranně a nezávisle není dostačující toliko obecné či subjektivní přesvědčení žalobce.

[10] Důvodem vyloučení je tedy taková povaha subjektivního vztahu soudce k věci samé, k účastníkům či jejich zástupcům, která je natolik objektivizovatelná, že lze důvodně pochybovat o soudcově nepodjatosti.

[11] V posuzovaném případě zástupce žalobkyně dovozuje podjatost předsdkyně senátu ze skutečnosti, že tato bez dalšího nevyhověla jeho žádosti o odročení jednání a za účelem ověření důvodnosti této žádosti jej kontaktovala telefonicky s požadavkem na předložení potvrzení od lékaře, že se nemůže zúčastnit nařízeného jednání s tím, že při telefonním hovoru údajně prohlásila, že zástupce žalobkyně lže.

[12] Předně je nutné zdůraznit, že samotný postup předsdkyně senátu spočívající ve vyžádání lékařské zprávy, respektive v požadavku na doložení důvodů pro odročení jednání obecně nemůže být důvodem k jejímu vyloučení ve smyslu § 8 odst. 1, poslední věty, s. ř. s., neboť se nepochybně jedná o postup v řízení v projednávané věci (srovnej usnesení zdejšího soudu ze dne 7. 4. 2004, č. j. Nao 5/2004 - 77). Ani z okolností projednávané věci pak nelze dovodit, že by se postup předsdkyně senátu nějak zásadně vymykal obvyklé praxi soudu. Za situace, kdy jednání bylo nařízeno na pondělí 9. 3. 2020, což bylo zástupci žalobkyně oznámeno dne 7. 2. 2020 a ve středu 4. 3. 2020 obdržel městský soud žádost o jeho odročení ze dvou na první pohled poměrně nesourodých důvodů (jarní prázdniny a současně virové onemocnění), je požadavek soudu na doložení důvodnosti žádosti zcela pochopitelný a legitimní. S ohledem na blížící se termín nařízeného jednání pak nelze spatřovat nic mimořádného a pochybného ani v tom, že předsdkyně senátu využila k informování zástupce žalobkyně operativnější formu komunikace, tedy telefonní hovor, a až následně jej vyzvala písemně. S ohledem na nutnost vyrozumět ostatní účastníky řízení o případném odročení jednání bylo nepochybně žádoucí, aby byla záležitost vyjasněna v co nejkratší možné době. Nejvyššímu správnímu soudu není zřejmé, proč by měl předsdkyni senátu zvolený postup představovat snížení důstojnosti advokátního stavu a urážení rodiny zástupce žalobkyně. Výzva k doložení důvodů žádosti o odročení jednání představuje standardní legitimní postup. V případě advokáta jakožto člena advokátní komory je na zvážení soudu, zda bude požadovat doložení důvodů žádosti o odročení jednání, zejména v případě první žádosti, avšak pokud k této žádosti s ohledem na skutkové okolnosti věci přistoupí, nejedná se o důvod podjatosti ve smyslu § 8 s. ř. s.

[13] Zbývá posoudit, zda je v posuzovaném případě důvod pochybovat o nepodjatosti předsdkyně senátu s ohledem na její údajné prohlášení, že zástupce žalobkyně „lže jako malý kluk“, které měla pronést v rámci telefonického hovoru dne 4. 3. 2020. Jak bylo uvedeno výše, nestrannost soudce je především subjektivní kategorií, přičemž v posuzovaném případě má být narušena ve vztahu k zástupci žalobkyně. Není pochyb o tom, že údajné tvrzení je dostatečným důvodem pro zkoumání případné podjatosti předsdkyně senátu. Jak totiž vyplývá z nálezů Ústavního soudu ze dne 31. 7. 2018, sp. zn. III. ÚS 4071/17, pejorativní vyjádření soudce na adresu zástupce účastníka řízení může být důvodem jeho podjatosti. Je proto třeba se zabývat tím, zda uvedené tvrzení, údajně pronesené v rámci telefonického hovoru mezi předsdkyní senátu a zástupcem žalobkyně, může vést k legitimním pochybnostem o tom, že má předsdkyně senátu k zástupci žalobkyně zaujatý, v tomto případě negativní vztah.

[14] Nejvyšší správní soud předesílá, že nepovažoval za nutné prokazovat, zda ke spornému vyjádření v rámci telefonického hovoru skutečně došlo či nikoliv. Důvodnost námítky podjatosti posoudil, jako by se tak skutečně stalo. Nemá přitom pochyb o tom, že takové vyjádření by bylo nevhodné a nemá mít v repertoáru soudce při jednání s účastníky řízení či jejich zástupci místo. Při posouzení, zda má takové vyjádření potenciál vyvolat pochybnosti o nestrannosti soudce, je však nutné zohlednit okolnosti, za kterých k němu mělo dojít. Předsedkyně senátu se takto měla vyjádřit v telefonním hovoru se zástupcem žalobkyně. Přestože by měl i tento typ komunikace mezi soudcem a zástupcem účastníka řízení probíhat ve striktně profesní rovině, lze v rámci telefonického hovoru očekávat i jistá neformální vyjádření, která jsou součástí běžné mluvy. Odhlédnout pak nelze ani od toho, že vyjádření mělo být proneseno za situace, kdy předsedkyně senátu navzdory tvrzení o virovém onemocnění zástupce žalobkyně v žádosti o odročení jednání zjistila, že tento se téhož dne účastnil v advokátní kanceláři jednání s klienty, jak vyplývá ze záznamu o telefonickém hovoru ze dne 4. 3. 2020, č. j. 6 A 74/2016 - 46. To u ní pochopitelně mohlo založit oprávněné pochybnosti o důvodnosti žádosti o odročení jednání, které s ohledem na nižší formálnost zvoleného způsobu komunikace měla vyjádřit poněkud expresivnějším ustáleným obratem běžné mluvy.

[15] Zdejší soud nijak nezpochybňuje nevhodnost sporného vyjádření. Pokud k němu však skutečně došlo, jednalo se zjevně o bezprostřední hodnotící úsudek o způsobu jednání zástupce žalobkyně, nikoliv o hodnocení jeho osoby jako takové. Samo o sobě nereflektuje animózní vztah předsedkyně senátu k zástupci žalobkyně. Na jeho základě nelze bez dalšího vyvozovat hlubší osobní antipatie či nepřátelství předsedkyně senátu vůči zástupci žalobkyně. Nejedná se proto o dostatečný důvod k reálným pochybnostem o nepodjatosti předsedkyně senátu. Jak uvedl Ústavní soud v nálezu ze dne 3. 7. 2001, sp. zn. II. ÚS 105/01, „[k] *vyloučení soudce z projednání a rozhodnutí věci může dojít teprve tehdy, když je evidentní, že vztah soudce k dané věci, účastníkům nebo jejich zástupcům, dosahuje takové povahy a intenzity, že i přes zákonem stanovené povinnosti nebudou moci nebo schopni nezávisle a nestranně rozhodovat.*“ K intenzitě negativního vztahu mezi soudcem a zástupcem účastníků řízení je pak vhodné odkázat rovněž na nálezy Ústavního soudu ze dne 27. 11. 1996, sp. zn. I. ÚS 167/94. Je třeba zdůraznit, že v předmětné věci se nejedná o pejorativní až vulgární hodnocení soudce pronesené na adresu účastníků řízení a jejich zástupců, jaké posuzoval Ústavní soud v nálezu ze dne 31. 7. 2018, sp. zn. III. ÚS 4071/17. Údajné vyjádření předsedkyně senátu v nyní posuzovaném případě se svojí intenzitou ani vzdáleně nepřibližuje tomu, které posuzoval Ústavní soud, především však nebylo proneseno jako hodnocení osoby zástupce žalobkyně, ale v souvislosti s jeho jednáním.

[16] Jakkoliv se tedy údajné vyjádření předsedkyně senátu mohlo zástupce žalobkyně dotknout, a mohl je subjektivně vnímat jako důvod vedoucí k pochybnostem o nepodjatosti předsedkyně senátu, z objektivního hlediska se nejedná o natolik intenzivní skutečnost, která by měla odůvodňovat vyloučení předsedkyně senátu z projednávání a rozhodnutí věci. Jak bylo uvedeno výše, vyloučení soudce představuje výjimečný postup ve vztahu k zásadě zákonného soudce, a proto lze soudce vyloučit z projednávání a rozhodnutí přidělené věci jen z opravdu závažných důvodů, které mu reálně brání rozhodnout v souladu se zákonem nezaujatě a spravedlivě. Takové důvody však zdejší soud v posuzovaném případě neshledal.

[17] K argumentaci zástupce žalobkyně, že s ohledem na společenskou situaci (pandemie onemocnění Covid-19) považoval za nevhodné, aby vyhledal lékaře jenom proto, že má kašel a rýmu, je pak na místě uvést, že nemá vliv na posouzení podjatosti předsedkyně senátu, neboť nijak nespovídá o tom, že by předsedkyně senátu měla k zástupci žalobkyně jakýkoliv vztah vzbuzující důvodné pochybnosti o její podjatosti.

pokračování

[18] Vzhledem k výše uvedenému dospěl Nejvyšší správní soud v posuzované věci k závěru, že nejsou naplněny podmínky pro to, aby předsedkyně senátu JUDr. Karla Cháberová byla vyloučena z projednání a rozhodnutí shora uvedené věci. Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto usnesení.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. dubna 2020

Mgr. David Hipšr
předseda senátu